Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare, Tërgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Tërgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena A. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), R. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donnebergʼ; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care-dĭ
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
a administrațiune, piața mare, Tërgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 223. Brașovŭ, Vinerĭ, 8 (20) Octomvre 1893.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI“
Cu 1 Octomvre 1893 st. v.
se deschisŭ nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.
Prețulŭ abonamentuluiʼ
Pentru Austro-Ungaria:
pe unŭ anŭ . . . . . 12 fl.
pe sése lunĭ . . . . . 6 fl.
pe trei lunĭ . . . . . 3 fl.
Pentru România și străinătate:
pe unŭ anŭ . . . . . 40 francĭ
pe sése lunĭ . . . . . 20 „
pe trei lunĭ . . . . . 10 „
Abonamente la numerele cu data de Duminecă:
Pentru Austro-Ungaria:
pe unŭ anŭ . . . . . 2 fl.
pe sése lunĭ . . . . . 1 fl.
Pentru România și străinătate:
pe unŭ anŭ . . . . . 8 francĭ
pe sése lunĭ . . . . . 4 „
Abonarea se póte face mai ușorŭ prin **mandate postale.**
Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Acțiunea guvernului Taaffe.

Brașovŭ, 7 Octomvre v.

Nicĭodată, de când s'a introdusŭ dualismulŭ, nu s'a datŭ pe față nemulțumirea popórelorŭ din întréga monarchiă în așa mare mĕsură, nicĭodată grava cestiune a naționalităților nu a bătutŭ cu atâta vigóre la porțile parlamentelorŭ din Pesta și din Viena, ca acuma.

In dieta ungurésca s'a vorbitŭ, precum scimŭ, multŭ despre necesitatea de a combate „agitațiunile“ în sinulŭ naționalităților cu mai mare efectŭ ca până acuma și despre mijlócele, ce voiesce sĕ le întrebuințeze guvernulŭ în scopulŭ acesta. S'a disŭ, că massele popórelorŭ nemaghiare suntŭ pacĭnice și că va succede ușorŭ celorŭ dela putere de a le câștiga, décă se vorŭ îngriji mai multŭ de interesele lorŭ materiale. Dér despre drepturile acestorŭ popóre n'a fostŭ vorba de locŭ, pentru că în dietă nu se află nimenĭ, care sĕ fiă aplecatŭ a intra măcarŭ în discusiune seriósă asupra acestei teme, urgisită din partea tuturorŭ partidelorŭ maghiare.

Décă s'ar fi avutŭ în vedere, că cestiunea naționalităților este înainte de tóte o cestiune de drepturĭ, éră nu o cestiune de pâne, orĭ de administrațiă, celŭ dintâiu lucru, ce ar fi trebuitŭ sĕ-lŭ facă ministrulŭ de interne Hieronymi, ar fi fostŭ sĕ céră reforma legii electorale escepționale, ce esistă pentru Transilvania și care este atâtŭ de asupritóre pentru Românĭ. Guvernulŭ ungurescŭ însĕ vrêndŭ sĕ suprime orĭ ce mișcare națională în sînulŭ popórelorŭ nemaghiare, firesce că nu se póte gândì a lărgi dreptulŭ lorŭ electoralŭ, dându-le astfelŭ putința de a lupta mai cu efectŭ pentru realisarea postulatelorŭ lorŭ naționale.

Ceea ce nu face însĕ guvernulŭ ungurescŭ pentru Ungaria și Transilvania, face ministeriulŭ Taaffe pentru țerile și popórele din Austria. Legea electorală, ce este în vigóre în partea de dincolo a monarchiei, nedreptățesce în multe privințe popórele slave din Austria, pe când elementulŭ germanŭ îlŭ favorisézĕ în modŭ însemnatŭ. Acésta lege au făcut'o Germanii, când erau la putere, de unde se esplică de ce le este tocmai lorŭ mai favorabilă.

Contele Taaffe vrea acuma sĕ îndrepteze măcarŭ în parte acestŭ rĕu prin reforma electorală, ce o proiectéză și care lărgesce dreptulŭ electoralŭ alŭ cetățenilorŭ în mĕsură destulŭ de mare. Póte că Taaffe speră, că pe calea acésta guvernulŭ îșĭ va puté câștiga mai ușorŭ o maioritate durabilă în parlamentŭ, póte că prin lărgirea dreptului electoralŭ speréză a asigura întru câtva mai cu succesŭ interesele puterii centrale, destulŭ că pasulŭ decisivŭ l'a făcutŭ și a începutŭ de acolo de unde trebue.

Cea mai bună dovadă, că proiectulŭ de reformă electorală alŭ contelui Taaffe are în vedere interesele totalității și nu interesele speciale ale unui singurŭ elementŭ, este, că tocmai partida germană liberală, a căreia interese suntŭ cu deosebire scutite prin legea electorală esistentă, se opune mai multŭ acelui proiectŭ.

Germanii din stânga liberală vĕdêndu-se așa de multŭ amenințațĭ în nisuințele lorŭ de supremațiă, afirmă susŭ și tare, că scopulŭ principalŭ alŭ reformei electorale ar fi îndreptatŭ chiar în contra esistenței partidei lorŭ și ar servì națiunilorŭ slave numai spre întărire.

In strîmtórea lorŭ Germanii liberalĭ îșĭ îndréptă privirile asupra Polonilorŭ. Ce vorŭ face Polonii? Sprijini-vorŭ ei proiectele guvernului orĭ nu? Aceste suntŭ întrebările, ce se ventiléză în diarele liberale germane, a cărorŭ speranță este adĭ, că Polonii le vorŭ veni Germanilorŭ întru ajutorŭ.

„Cestiunea“, dice „N. fr. Presse“, „stă așa: Voiescŭ Polonii sĕ rĕmână spectatorĭ indiferențĭ, când în Austria se rĕstórnă posițiunea Germanilorŭ, când deputații germanĭ vorŭ fi decimațĭ și parlamentulŭ se va schimba într'o adunare a partidelorŭ celorŭ mai estreme? Nicĭodată Germanii nu arŭ uita, décă Polonii arŭ respinge acestŭ atacŭ.“

Polonii deocamdată parŭ a nu se grăbi cu hotărîrea lorŭ, ei ținŭ mereu conferențe și nu se scie încă care va fi resultatulŭ lorŭ. Mâne se va face prima cetire a proiectului de lege privitorŭ la reforma electorală în cameră și cu ocasiunea acésta, se dice, vorŭ face tóte partidele declarațiunĭ, din carĭ se va vedé ce atitudine iau.

Décă însĕ guvernulŭ, fiă în desbaterea asupra dispositiunilorŭ de stare escepțională în Boemia, fiă cu ocasiunea desbaterei reformei electorale séu a budgetului, ar rĕmâné în minoritate, s'asigură, că este decisŭ a disolva camera.

Punctulŭ de greutate alŭ situațiunei s'a strămutatŭ dér acuma în Austria și este învederatŭ, că ceea ce se va petrece aicĭ va fi multŭ deciḑĕtorŭ și pentru resolvarea cestiunei naționalităților în monarchiă.

CRONICA POLITICA.

— (7) 19 Octomvre.

Vorbindŭ despre festivitățile dela Toulon, fóia rusésca „*Moscovskija Viedomosti*“ scrie următórele: „Festivitățile dela Toulon au întru atâta o însemnătate politică de frunte, încâtŭ formézĕ sancțiunea apropiĕrei a douĕ puterĭ, carĭ prin simpatii reciproce nenegabile și prin interese comune suntŭ strînsŭ legale între olaltă. Comunitatea de interese a ambelorŭ state se întemeiazĕ pe nisuința comună, de a constringe la neactivitate coalițiunea „Germania-Austria-Italia,“ care esistă în centrulŭ Europei și este îndreptată în contra Rusiei și a Franciei. Acéstă coalițiune aștéptă cu nerĕbdare isbucnirea unui rĕsboiu, pentru-că rĕsboiulŭ este singura scăpare din situațiunea nesuferită, ce s'a creatŭ de către militarismŭ. Precândŭ puterile coalițiunei se apropiă totŭ mai multŭ de bancruta financiară și socială, Rusia și Francia privescŭ liniștitŭ și fără de grijĭ în viitorŭ. Acum coalițiunea din centrulŭ Europei e condamnată la neactivitate. Primulŭ cuvêntŭ alŭ acestei sentințe s'a auḑitŭ în Kronstadt, celŭ din urmă s'a auḑitŭ în Toulon. Acéstă sentință este definitivă și nerevocabilă. Liga de pace nu se mai póte mișca, ea trebue sĕ respecteze pacea. Fran-

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Centenarulŭ morții Reginei Marie Antoinette.

In 16 Octomvre a. c. s'au împlinitŭ o sută de anĭ dela mórtea nenorocitei regine a Franciei Marie Antoinette, fiicei celei mai tinere a gloriósei împĕrătese Maria Teresia...

In Ianuarie a. c. când amŭ scrisŭ despre ḑilele ultime ale lui Ludovicŭ XVI, amŭ pĕrăsitŭ familia regală tocmai în acelŭ momentŭ, când Regele și-a luatŭ ultimulŭ adio dela ea, spre a merge pe eșafodŭ. Regina s'a fostŭ aruncatŭ îmbrăcată pe patulŭ ei și în plânsete și în rugăciunĭ a petrecutŭ órele lungĭ până ce a duratŭ lupta soțului ei cu mórtea, în 21 Ianuarie, leșinându mereu. Strigate: trăiască republica, bubuitulŭ tunurilorŭ i au anunțatŭ Reginei momentulŭ, când sĕcurea gâdelui a despicatŭ capulŭ Regelui de corpŭ. Ea dorea fierbinte de a primi scirĭ exacte asupra ultimelorŭ cugetărĭ și a ultimelorŭ cuvinte ale soțului ei. Ea scie, că elŭ va murì ca unŭ bărbatŭ și înțeleptŭ, voia însĕ sĕ afle, décă a muritŭ ca unŭ Rege. Vr'o slăbiciune față cu poporulŭ și cu posteritatea ar fi umilit'o mai multŭ, decâtŭ eșafodulŭ.

Consiliulŭ comunalŭ a refusatŭ Reginei acéstă mângăiere. Regina a cerutŭ dela temniții sĕi voia, de a aduce memoriei soțului ei ultimulŭ tributŭ de stimă și de a-lŭ puté jăli. Acésta i s'a încuviințatŭ, dér în nisce condițiunĭ de economiă vătĕmătóre. După o sfătuire deosebită, consiliulŭ comunalŭ a încuviințatŭ și fiului Regelui 15 cămășĭ. După mórtea Regelui, închisórea cea rigorósă a principeselorŭ a mai fostŭ puținŭ ușurată. In sĕptĕmânile d'întâiu credeau chiar comisarii dela Temple, că republica, acum satisfăcută, va pune în curêndŭ în libertate pe femei și pe copii. Dér Regina nu credea, că în ei se vorŭ redeștepta sentimentele umane. Inchisórea ei devenì érăși mai rigurósă. Dér unii funcționarĭ municipalĭ urziră unŭ complotŭ, spre a mai ușura închisórea principeselorŭ și spre a le pune în comunicațiune cu lumea din afară. O sobă, care avea deschiḑĕturĭ, pe unde se conducea căldura, era destinată pentru a încălḑi o sală în catulŭ alŭ treilea, care servea Reginei și princeselorŭ ca anticameră comună; în țĕva acestei sobe punea unŭ omŭ devotatŭ reginei scirile sĕu bucățile tăiate din diare, din carĭ voia sĕ comunice princeselorŭ anumite lucrurĭ ce se petreceau. Din parte-le princesele ascundeau totŭ aicĭ biletele, ce erau scrise cu cernélă simpatetică, a cărei colóre se ivea numai ținêndŭ hârtia lângă focŭ. Dér situațiunea Mariei Antoinette era de aceea așa de grozavă, pentru că ea nu se mai temea de nimicŭ și nu mai spera nimicŭ. Ea avea pacea desperĕrii. Funcționarii primăriei Toulon, Lepitre și complicii lorŭ au fostŭ denunțațĭ din partea soției păzitorului de temniță Lison, care servea pe Regină. Ei au fostŭ toțĭ condamnațĭ la mórte și esecutațĭ. Femeia Lison însĕ avŭ așa de marĭ remușcărĭ, încâtŭ a nebunitŭ.

Ce a trebuitŭ sĕ sufere sufletesce Maria Antoinette înainte de a se urca la 16 Octomvre pe eșafodŭ, se putea asĕmĕna cu o rĕstignire, pe lângă care mórtea apărea ca și o mântuire. La 3 Iulie, la porunca conventului, i s'a răpitŭ fiiulŭ, și fiica ei ne descrie în modŭ adâncŭ mișcătorŭ, cum bietulŭ băiatŭ striga și se acăța de mamăsa, pe care trebuia s'o pĕrăsescă; cum mama ilŭ acoperea cu trupulŭ ei în contra trimișilorŭ consiliului orășenescŭ, carĭ o oră întrégă au fostŭ silițĭ sĕ se lupte cu dênsa. „In fine ei au ameninațatŭ atâtŭ de hotărîtŭ cu aceea, că mĕ vorŭ omorî pe mine și pe elŭ, încâtŭ din iubire față de noi a cedatŭ. Eu și mătușa mea l'amŭ ridicatŭ, căcĭ mama nu mai avea nicĭ o putere, și îmbrăcându-lŭ l'amŭ predatŭ municipalilorŭ, mătușei i curgeau lacrĕmile șiróie, simțea ea sĕrmana, că nu-lŭ va mai vedé. Bietulŭ micuțŭ ne-a îmbrățișatŭ pe tóte, și plângêndŭ s'a îndepărtatŭ cu municipalii“. (Mémoires sur le temple). La 2 Augustŭ, Maria Antoinette îi despărțită și de fiica sa, precum și de cumnata, princesa Elisabeta, sora lui Ludovicŭ XVI, cu scopŭ, ca sĕ fiă condusă în conciergeriă. In mânia urei celei marĭ însĕ, cu care o urmăria poporulŭ de mai multĭ anĭ, acusatorii ei numai cu mare greutate au pututŭ produce ceva contra ei, ce s'ar fi pututŭ numi o scrisóre de acusațiune.

Mijlócele cele mai ticălóse s'au întrebuințatŭ, ca sĕ suplinéscă lipsa de fapte, pe basa cărora s'o fi pututŭ acusa. La 8 Octomvre au venitŭ în temple căpeteniile consiliului comunalŭ, Pache, Chaumette și Hebert, cu scopŭ sĕ stóroă dela princesa de 15 anĭ, Maria Theresia Charlotta, mărturi-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

cia şi Rusia însă, puternice prin amiciţia lorŭ nesguduibilă, au acum posibilitatea, de-a se dedica cu deplină linişte desvoltărei puterilorŭ lorŭ interióre.

*

Fóia sêrbéscă „Zastava“ din Neoplanta se ocupă cu cestiunea teritoriilorŭ ocupate; ea pretinde a sci, că în cercurile competente din Viena *s'a hotărîtŭ deja anexarea Bosniei şi Herţegovinei*, ba ce e mai multŭ, acésta are sĕ se şi întêmple în timpulŭ celŭ mai scurtŭ. Inainte însĕ de-a se întêmpla anexarea politică a acestorŭ teritorii, e de lipsă despărţirea hierarchică a lorŭ de cătră patriarchatulŭ din Constantinopolŭ şi anexarea lorŭ la patriarchatulŭ din Carloveţŭ. „Zastava“ condamnă ideia acestei anexărĭ şi—în considerare, că limba de conversaţiune în provinciile ocupate este mai alesŭ limba sêrbéscă — ar fi aflatŭ cu cale, ca Bosnia sĕ se anexeze la Serbia, ér Herţegovina sĕ se adaugă la Muntenegru.

Fóia sêrbéscă adauge, că patriarchulŭ sêrbescŭ Brankovits, „care în cerculŭ sĕu de influinţă întru tóte este unŭ instrumentŭ în mâna adversarilorŭ Serbilorŭ“, e şi câştigatŭ deja pentru idea anexărei şi face totŭ ce póte pentru realisarea ei. In întrunirea dela Dálya din ḑilele trecute,—căreia 'i s'a datŭ apariţiunea, ca şi cum visita banului croatŭ la patriarchulŭ ar fi fostŭ numai o visită de complesanţă şi la care au luatŭ parte şi br. F. Nikolits şi deputatulŭ croatŭ G. Gyurkovits, omulŭ de încredere alŭ ministrului Kallay — s'a pusŭ pe tapetŭ şi cestiunea Bosniei, statorindu-se totŭ acolo planulŭ privitorŭ la anexarea ei. Mandits, fostulŭ deputatŭ croatŭ, ér acum mitropolitŭ în Tuzla, de-asemenea e câştigatŭ pentru planulŭ anexărei. G. Nicolits însĕ, metropolitulŭ din Serajevo, şi Serafim Perovits, metropolitulŭ din Mostarŭ, suntŭ în contra planului de anexare hierarchică la patriarchatulŭ din Carloveţŭ. „Zastava“ crede însĕ, că déocă aceştĭ archierei se vorŭ opune şi mai departe planului, vor fi pensionaţĭ şi înlocuiţĭ cu elemente servile, pentru ca ast-felŭ planulŭ de anexare sĕ se pótă totuşĭ duce în deplinire. Cu acéstă afacere fóia sêrbéscă aduce în legătură şi visita banului croatŭ la Strossmayer.

Ruşii în Parisŭ.

Oficerii ruşĭ au părăsitŭ la 16 séra Toulon-ulŭ însoţiţĭ de ovaţiunĭ sgomotóse. Două trenurĭ separate s'au pusŭ la dispositia lorŭ, în unulŭ se aflau oficerii subalternĭ şi jurnaliştii, în celalaltŭ amiralulŭ Avelane şi oficerii superiorĭ. Locomotivele erau împodobite cu steagurĭ francese. In Marsilia au fostŭ întêmpinaţĭ cu mare entusiasmŭ. In Avignon s'a luatŭ prânḑulŭ. Societatea căilorŭ ferate a ospĕtatŭ pe Ruşĭ. Pretutindenea au fostŭ primiţĭ cu strigărĭ de „sĕ trăéscă“ asupra Ţarului şi a Rusiei. Avelane mulţumia cu cuvintele: „Vive la France!“

Primirea Ruşilorŭ la gara de Lyon a fostŭ fórte entusiastică. Ruşii şi Francesii se îmbrăţoşau reciprocŭ.

Bulevardele din Parisŭ erau ticsite de mulţime. Ovaţiunile suntŭ nesfîrşite. In trăsura primă se afla amiralulŭ Avelane cu preşedintele consiliului comunalŭ, Humbert, apoi prefectulŭ Seinei şi generalulŭ Chanoine. In celelalte trăsurĭ urméză oficerii ruşĭ cu consilierii comunalĭ. Amiralulŭ Avelane şi-a descoperitŭ capulŭ, ér oficerii salutau luându-şĭ căciulele din capŭ şi strigândŭ: „Vive la France!“

La 4 óre d. m. ambasadorulŭ Mohrenheim a presentatŭ pe oficerĭ preşedintelui Carnot, care ţinŭ următórea alocuţiune:

„Vĕ mulţămescŭ, d-nule ambasadorŭ, pentru-că mi-ai presentatŭ pe amiralulŭ Avelane şi pe oficerii escadrei rusescĭ. Eu am însărcinatŭ pe ministrulŭ de marină, sĕ vĕ ofere cuvintele mele de bineventare la întrare în apele francese, şi sunt fericitŭ, că astăḑĭ vĕ potŭ saluta în persónă pe teritoriulŭ nostru. Deja în Toulon vi s'au esprimatŭ *simpatiile guvernului francesŭ*, ér în locurile, pe unde aţĭ trecutŭ, aţĭ esperiatŭ simpatiile întregei naţiunĭ. Pretutindenea veţĭ afla aceeaşĭ primire căldurósă. Legăturile sentimentelorŭ, *carĭ între Rusia şi Francia, prin primirea mişcătóre a marinei nóstre în Kronstadt*, înainte de 2 anĭ, s'au strînsŭ şi mai multŭ, devinŭ din ḑi în ḑi mai intime, şi lealitatea sentimentelorŭ nóstre de amiciţiă trebue sĕ însufle *încredere şi liniştire* tuturorŭ acelora, *cărora binefacerea le zace la inimă. Marele împĕratŭ*, care v'a trimisŭ aicĭ, domnilorŭ, şi pe care de aci îlŭ salutŭ, v'a încredinţatŭ o problemă sublimă, pe care o veţĭ sci împlini cu demnitate. Bine aţĭ venitŭ!“

Preşedintele Carnot a numitŭ pe Avelane de mare oficerŭ alŭ legiunei de onóre. Asemenea au fostŭ decoraţĭ cei mai mulţĭ oficerĭ.

Maramureşulŭ şi cestiunea „agitaţiunilorŭ.“

In adunarea comitatensă dela Maramureşŭ, ce s'a ţinutŭ ḑilele acestea, s'a presentatŭ şi faimosulŭ rescriptŭ alŭ comitatului Neogradŭ, privitorŭ la *„împedecarea agitaţiunilorŭ în contra statului“*. In privinţa acésta, adunarea comitatensă dela Maramureşŭ a adusŭ următórea hotărîre:

„Considerândŭ, că în comitatulŭ nostru cetăţenii de diferite naţionalităţĭ trăescŭ în cea mai esemplară înţelegere (?), şi că aicĭ agitaţiunile de naţionalitate şi ideile contrare statului maghiarŭ n'au aflatŭ tĕrêmŭ, *adunarea nu sprijinesce rescriptulŭ adresatŭ dietei din partea comitatului Neogradŭ cu privire la restringerea şi delimitarea pressei de limbĭ streine* (sic!) deórece statulŭ unguescŭ, în cadrulŭ legilorŭ esistente, are puterea de a şĭ apĕra cu mijlócele legale integritatea sa şi de-a pedepsi uneltirile contrare statului.

„Libertatea pressei fiindŭ garanţa cea mai de căpeteniă a libertăţii publice, adunarea nu găsesce destulŭ de motivată moţiunea, de a se aduce pentru restringerea libertăţii acesteia nisce regulamente atâtŭ de escepţionale, precum se cerŭ în rescriptŭ.“

Comentarŭ nu mai trebue.

SCIRILE ḐILEI.

— (7) 19 Octomvre.

Liturgiă maghiară. In şedinţa comisiunei financiare dela 17 Octomvre, la posiţia: „Sume preliminate pentru scopurĭ bisericescĭ“, a luatŭ cuvêntulŭ Albert *Kovács* afirmândŭ, că biserica gr. cat. şi gr. or. întrebuinţéză subvenţiunea de stat (sic!) pentru scopurĭ *contrare statului*. Atrage apoi atenţiunea ministrului asupra împrejurării, că pentru credincioşii Maghiarĭ (!) ai bisericei unite şi neunite sĕ se ridice *episcopii maghiare*. Ministrulŭ *Csáky* a asiguratŭ pe Kovács, că elŭ supraveghiéză strictŭ, că spre ce scopŭ se întrebuinţéză subvenţiunea de statŭ, ér cu idea episcopiilorŭ cu liturgiă maghiară se ocupă de multŭ şi crede, că *va veni şi timpulŭ, când idea acésta se va puté realisa.*

—x—

Cestiunea emigrărilorŭ din comitatulŭ Tolna. Au luatŭ aşa marĭ dimensiunĭ emigrările în acestŭ comitatŭ, încâtŭ adunarea comitatensă de astă-véră s'a vĕḑutŭ îndemnată a alege o comisiune, care sĕ studieze causele emigrărilorŭ şi sĕ facă o propunere cu privire la mĕsurile ce ar fi a se lua pentru împedecarea lorŭ. Comisiunea, alŭ căreia preşedinte a fostŭ vice-şpanulŭ Simoncsics, a găsitŭ, că causele emigrărilorŭ ar fi: *devastările pricinuite de filoxeră, povara sarcinelorŭ publice şi sĕrăcirea poporaţiunei.* Comisiunea şi-a datŭ totŭ odată părerea, că împedecarea forţată a emigrărilorŭ este de o parte imposibilă, de alta nerecomandabilă, de óre-ce prin ea s'ar restrînge libertatea individuală a cetăţenilorŭ; afară de aceea, emigranţii suntŭ de regulă ómenĭ fără muncă şi de puţină valóre, căcĭ esperienţa a doveditŭ, ḑice raportulŭ comisiunei, că dintre ómenii serioşĭ şi silitorĭ, suntŭ mai puţinĭ carĭ emigréză. Cu tóte acestea, comisiunea află de doritŭ ca sĕ se planteze prin comune vii nouĕ, de modelŭ, spre care scopŭ propune a se acorda din partea statului unŭ ajutorŭ de 20,000 fl.; de altă parte cere, ca statulŭ sĕ sprijinéscă industria de casă.

—x—

Mórtea lui Mac-Mahon. Erĭ amŭ adusŭ scirea telegrafică, că mareşalulŭ francesŭ Mac-Mahon a rĕposatŭ. Guvernulŭ francesŭ a luatŭ hotărîrea de a arangia marelui bărbatŭ o înmormêntare naţională şi de a-i ruga familia sĕ permită aşeḑarea trupului în domulŭ invaliḑilorŭ. Mac-Mahon (Maria, Patriţiu, Mauriţiu conte de), duce de Magenta, mareşalulŭ Franciei şi fostŭ preşedinte alŭ republicei francese îşĭ trage originea dintr'o familiă irlandeză. Elŭ s'a născutŭ la 13 Iunie 1808. Urmândŭ esemplului părintelui sĕu, păşi şi elŭ pe cariera militară. S'a distinsŭ mai alesŭ în luptele din Algeriă. In campania italiană dela 1859, a fostŭ comandantŭ alŭ unui corpŭ de armată şi ca atare a raportatŭ învingerile dela *Magenta* şi *Solferino*, în urma cărora fŭ numitŭ mareşalŭ şi duce de Magenta. In resbelulŭ franco-germanŭ a fostŭ bătutŭ de moştenitorulŭ de tronŭ alŭ Germaniei la Wörth, de unde s'a retrasŭ spre Chalons. De aicĭ fŭ comandatŭ de ministrulŭ de resbelŭ, sĕ dea ajutorŭ lui Bazaine, care era încungiuratŭ în Metz. Armata germană l'a urmăritŭ neîncetatŭ şi după mai multe ciocnirĭ a fostŭ constrînsŭ a se retrage la *Sedan*. Aicĭ fŭ îndată la începutŭ vulneratŭ şi a predatŭ comanda generalului Wimpffen. In urma capitulaţiunei dela 2 Septemvre a ajunsŭ şi elŭ în prinsóre germană. La 1873, Mac-Mahon fŭ alesŭ de preşedinte alŭ republicei, în care demnitate a perseveratŭ până la 30 Ianuarie 1879, când apoi s'a retrasŭ în viéţa privată. Urmaşulŭ lui în preşedinţă a fostŭ Iuliu *Grévy*.

—x—

E Jidanŭ, orĭ nu-i Jidanŭ? In timpulŭ din urmă cu deosebire, autorităţile poliţienescĭ din Rusia au luatŭ fórte aspre mĕsurĭ pentru a scuti ţéra de imigrările Jidanilorŭ. Cu mai mulţĭ supuşĭ austro-ungarĭ s'a întêmplatŭ, că mergêndŭ în Rusia, li-se cerutŭ nu numai paşaportŭ în regulă, ci tot-odată şi carte de botezŭ, pentru ca se pótă constata, décă călĕtorulŭ e creştinŭ, orĭ e Jidanŭ. In casulŭ din urmă, décă adecă elŭ este Jidanŭ, de-ar avé câte şi mai câte certificate, trecerea la graniţă nu li-se permite.—Se 'nţelege, că aceste mĕsuri se referŭ şi la „Maghiarii de confesiune israelită“.

—x—

Contele Csáky cetăţénŭ de onóre. Cluşenii se silescŭ a-şĭ manifesta pe tóte căile respectulŭ faţă de ministrulŭ Csáky. Nu de multŭ universitatea de acolo l'a făcutŭ doctorŭ de onóre, ér acuma l'a alesŭ oraşulŭ de cetăţénŭ de onóre. Deputaţiunei, care i-a predatŭ diploma de cetăţénŭ, d-lŭ Csáky şi-a esprimatŭ mulţămita şi a ḑisŭ, că adhesiunea Cluşenilorŭ este pentru dênsulŭ o încuragiare în lupta sa pentru idealurĭ.

—x—

Alŭ doilea concertŭ alŭ virtuósei în violina D-ra *Irena de Brennerberg* fŭ asemenea ca celŭ dintâiu fórte bine cercetatŭ. Concertista câştigă totŭ mai multŭ admiraţiunea publicului braşovénŭ. Cu câtŭ o ascultĭ mai multŭ cu atâtŭ îţĭ şi place mai multŭ. Artista scie a entusiasma şi a te răpi. Publiculŭ nesaţiosŭ a-o asculta nu voi nicĭ la urmă sĕ se depărteze şi aplaudă neîntreruptŭ până ce d-ra Brennerberg mai adause o piesă fórte cu multŭ şicŭ. Programulŭ, mai scurtŭ ca la concertulŭ primŭ, fŭ alesŭ numai din piese alese ale compositorilorŭ celorŭ mai renumiţĭ. *D-ra Gisela*, care îşĭ dĕdŭ amabilulŭ concursŭ la acestŭ concertŭ, oferi prin vocea-i de altŭ frumosŭ o plăcută variaţiune. D-sa a cântatŭ cu multŭ simţŭ şi predare bună, cu deosebire s'a vĕḑutŭ acésta la ultima piesă *„Unter Rosen“* de Ed. Grieg, care fŭ multŭ aplaudată.

—x—

Cununiă. D-lŭ *Nicolau Viltŭ*, funcţionarŭ la banca „Ardeleana“ din Oraştiă, şi d-ra *Gisela M. Turcu*, fiica d-lui otelierŭ Vasile Turcu din Blaşiu, se vorŭ cununa Duminecă în 17 (29) Octomvre c. în biserica catedrală din Blaşiu. — Dorimŭ fericirea tinerei părechĭ:

—x—

Concertŭ Ondricek. Renumitulŭ violinistŭ *Ondricek* îşĭ va da la 15 Novembre, în hotelulŭ centralŭ Nr. 1, concertulŭ anunţatŭ deja din primăvéra. Atragemŭ atenţiunea

---

sirĭ agravante contra mamei sale. Ce mărturisirĭ voia sĕ aibă aceştĭ nobilĭ cavalerĭ, nu se póte descrie mai de-aprópe. „Chaumette“, scrie dênsa în memoriele sale, „mĕ întreba despre mii de lucrurĭ abominabile, cu carĭ erau acusate mama şi mătuşa. Eu eram sdrobită, dér totodată am venitŭ în o astfelŭ de iritaţiune asupra unei asemenea mişelii, încâtŭ cu tóte grijile sufletescĭ, nu m'am pututŭ răbda sĕ nu esclamŭ: „Acésta este o infamiă!“ Dér ei în ciuda lacrimilorŭ mele persistau pe lângă întrebările lorŭ. Multe n'am înţelesŭ din cele ce ei vorbiau, dér ceea ce am înţelesŭ, era atâtŭ de înfiorătorŭ, încâtŭ eu plângeamŭ de nĕcasŭ“. Dauphinulŭ era numai de optŭ anĭ şi în nesciinţa sa fŭ sedusŭ de păḑitorulŭ sĕu, ticălosulŭ pantofarŭ cârpaciu Simon, şi de muierea lui, sĕ subscrie o declaraţiune, în care acusa pe mamă-sa de crime necualificabile. Sĕ fie amintitŭ la locŭlŭ acesta, că cu Maria Teresia, fiica reginei-martire, încă aveau aceleaşĭ intenţiunĭ, ca şi cu dauphinulŭ. Fiica de rege era sĕ se mărite după unŭ sansculotŭ. Contele de Artois scrie către Vaudreuil: „Inchipuesce-ţĭ, că miserabilii au planulŭ sĕ mărite pe mica madamă după unŭ sansculotŭ“. Schimbarea împrejurărilorŭ, urmată cu căderea lui Robespierre, a salvatŭ pe biata princesă de sórtea acésta. Iu fratele ei însĕ omorîse deja spiritulŭ, înainte de a i-se preface trupulŭ în cenuşe. Sĕ mergemŭ însĕ mai departe cu întêmplările.

In fine la 14 Octomvre, scrisórea de acusaţiune putŭ fi cetită înaintea tribunalului. Propositiunea, cu care se începe, caracterisézā întréga operă meschină; ea sună: „Din esaminarea actelorŭ reiese, că asemenea mesalinelorŭ Brunhilda, Fredegunda şi Medicis, carĭ se numiau odinióră reginele Franciei, Maria Antoinetta, vĕduva lui Ludovicŭ Capet, a fostŭ sbiciulŭ şi lipitórea Francesilorŭ“. Ĕtă şi câte-va esemple din acusă: In timpulŭ. înainte de revoluţiune, regina afirmative a liferatŭ adese-orĭ imperatului mai multe milióne din visteria statului francesŭ, carĭ au servitŭ şi servescŭ spre susţinerea luptei contra Franciei; ea a scrisŭ afirmative pascuile la propria adresă, ca înaintea puterilorŭ streine sĕ câştige aparenţa, ca şi cum ea ar fi maltratată în Francia; a influinţatŭ afirmative asupra legislativei, ca sĕ declare resbelŭ regelui boemŭ şi ungarŭ şi după aceea a comunicatŭ puterilorŭ streine planurile de resbelŭ statorite în consiliulŭ de miniştri etc. Unele acusărĭ ruşinóse aveau de scopŭ a desonora sentimentulŭ de mamă alŭ reginei. Cinicŭlŭ Hebert, care a fostŭ ascultatŭ ca martorŭ asupra celorŭ întêmplate în Temple, a acusatŭ pe regina de fapte ruşinóse, imorale, carĭ ar fi avutŭ de scopŭ ruinarea fiului propriu cu intenţiunea, „ca sĕ slăbéscă spiritulŭ şi trupulŭ acestui copilŭ şi sĕ domnéscă dênsa în numele lui şi pe ruinele intelectului lui“.

La cuvintele acestea, auḑitorii s'au ridicatŭ nu în contra acusatei, ci în contra acusatorilorŭ. Natura ofensată s'a revoltatŭ. Regina făcŭ unŭ gestŭ de înfiorare şi greţă, căcĭ nu sciea, ce sĕ rĕspundă, ca sĕ nu-şĭ pângărésca buzele. Preşedintele Herman a respectatŭ tăcerea mamei, ér unulŭ dintre juraţĭ provocându-o sĕ rĕspundă, Maria Antoinette a ḑisŭ, adêncŭ mişcată: N'am rĕspunsŭ, căcĭ este în contra naturei, ca o mamă sĕ rĕspundă la o astfelŭ de acusă. Mĕ provocŭ la orĭ-care mamă, care din întêmplare ar fi aicĭ presentă“. Unŭ murmurŭ de îngrozire trecŭ prin mulţime.

(Va urma.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

publicului iubitorŭ de musică asupra acestui concertŭ, în care afară de d lŭ Ondricek va concerta și cântăréța d-na Ana Ondricek și pianistulŭ Augustŭ *Fränke*. Prenotarĭ primesce librăria W. Hiemesch: I. Cercle 2 fl II. Cercle 1 fl. 50 cr. Locŭ numerotatŭ 1 fl. Galeriă 1 fl. Parterre 60 cr. Studenții 40 cr.

La nascerea prințului Românŭ.

Cetimŭ în „Timpulŭ“:

Alaltăerĭ, după amiadĭ a venitŭ la ministrulŭ de esterne românŭ d. baron de *Weber*, însărcinatulŭ de afacerĭ alŭ imperiului austro-ungarŭ, care a declaratŭ d lui *Al. Lahovari*, ministrulŭ afacerilorŭ strĕine, că este însărcinatŭ personalŭ de către d. conte *Kalnoky*, ministrulŭ afacerilorŭ strĕine alŭ imperiului austro-ungarŭ, a esprima tótă bucuria ce au simțit'o atâtŭ M. S. Impĕratulŭ, câtŭ și guvernulŭ austro-ungarŭ pentru unŭ evenimentŭ atâtŭ de fericitŭ pentru Dinastiă și poporulŭ românŭ. D. de Weber, în numele contelui Kalnoky, a asiguratŭ pe ministrulŭ afacerilorŭ strĕine de marea bucuriă, ce s'a resimțitŭ în totŭ imperiulŭ vecinŭ cu ocasiunea nascerei principelui Carolŭ.

Contele *Goluchowsky* ministrulŭ Austro-Ungariei la Bucurescĭ, care actualmente se află la moșiile sale din Galiția a adresatŭ din orașulŭ Skala d-lui Al. *Lahovari*, ministrulŭ de externe, o depeșă prin care aduce cele mai căldurose felicitărĭ pentru fericitulŭ evenimentŭ. D. Al. Lahovari, a respunsŭ imediatŭ contelui de Goluchowsky, mulțumindu-i pentru bunele și cordialele urărĭ.

Se telegrafiază din Berlinŭ, că tóte diarele felicită familia regală română și România pentru fericitulŭ evenimentŭ alŭ nascerei principelui Carolŭ. D. baronŭ de *Marschall*, ministru alŭ afacerilorŭ strĕine alŭ Germaniei, și întregulŭ personalŭ alŭ legațiunei legațiunea englese din Berlin au felicitatŭ pe d. *Grigore Ghica* pentru bucurósa scire.

A. S. I. *Ducesa de Coburg* mama principesei Maria, u trimisŭ d-nei *Efrosina Catargiu* următórea depeșă: „Vĕ mulțămescŭ în modulŭ celŭ mai sincerŭ d-tră și dómnelorŭ, care mi-au adresatŭ urările lorŭ atâtŭ de căldurose cu prilegiulŭ nascerei nepotului meu; ea este o bucuriă mare, pentru care nu încetămŭ a mulțumi cerului.

M. S. Regele a respunsŭ la urările dómnei *Pia Brătianu* prin depeșa următóre:

„Dómnei Pia Brătianu, Florica — Căldurósele vóstre urărĭ pentru nascerea întâiului principe românŭ din casa Mea le-am primitŭ cu via bucuriă. Din totŭ sufletulŭ Vĕ mulțumescŭ, ca și întregei Vóstre familii de cuvintele așa de bine simțite ce-mĭ adresațĭ pentru acestŭ fericitŭ evenimentŭ și am unŭ adêncŭ regretŭ, că scumpulŭ Vostru soțŭ nu mai este între noi, spre a vedé împlinirea acestei marĭ doriațe a poporului românŭ.“ *Carolŭ.*

Asemenea a adresatŭ și principele *Ferdinand* d-nei Pia Brătianu o depeșă, prin care mulțămesce pentru urările căldurose ce 'i le-a adresatŭ.

In „Monitorulŭ Oficiolŭ“ de mâne va apărĕ o scrisóre, pe care M. S. Regele a adresat'o d-lui L. Catargiu, președintele consiliului de miniștri, și prin care M. S. mulțămesce tuturorŭ persónelorŭ, carĭ au felicitatŭ familia regală cu ocasiunea nascerei principelui Carolŭ.

*

Cu ocasiunea *botezului* principelui Carolŭ, a cărei dată nu e încă definitivŭ fixată, primăria capitalei — dice *„Timpulŭ“* — va da în Bucurescĭ serbărĭ populare. Consiliulŭ comunalŭ a numitŭ o comisiune, care să fixeze programulŭ acestorŭ serbărĭ și să alégă darulŭ de botezŭ, pentru care s'a votatŭ suma de 10,000 lei. Acéstă comisiune s'a întrunitŭ aerĭ. S'a decisŭ, că în seara botezului să se lumineze edificiile publice, să se dea unŭ focŭ de artificii, să se dea la teatrulŭ naționalŭ și la alte teatre representațiunĭ gratuite populare și să se organiseze jocurĭ publice în diferite piețe ale orașului, unde vorŭ cânta musicĭ militare și lăutarĭ. Se póte, ca cu acéstă ocasiune să se desfunde pe piețele publice și mai multe buțĭ cu vinŭ, cu care va fi cinstitŭ poporulŭ, ca să bea în sănătatea noului născutŭ.

In ce privesce darulŭ de botezŭ nu s'a pututŭ hotărî nimicŭ precisŭ. S'a emisŭ ideia ca orașulŭ Bucurescĭ să ofere, — ca și în 1870 cu ocasia botezului regretatei principese Maria — mărturiile, care ar avé forma unei medalii comemorative. E temere însă, că timpulŭ va fi prea scurtŭ pentru ca să se pótă face ceva artisticŭ. Totŭ din causa scurțimei timpului nu s'a pututŭ adopta idea de a dărui unŭ cazanŭ de argintŭ, lucratŭ artisticŭ, în care să se boteze miculŭ principe. Décă primele două propunerĭ nu vorŭ fi realisabile, atuncĭ să póte ca să se ofere o icónă frumósă de argintŭ și aurŭ, împodobită cu nestimate și care să represinte pe sfinții împĕrațĭ Constantinŭ și Elena, patronii orașului Bucurescĭ. S'a făcutŭ și propunerea ca darulŭ să fiă o jucăriă care să pótă înveseli pe miculŭ principe îndată ce ar începe să simtă. Unŭ membru alŭ comisiei a propusŭ să se comande o trăsurică frumósă cu armele orașului, la care să fiă înhămate patru capre și cu care principele Carolŭ ar putĕ fi preumblatŭ chiar la primăvară. Din nefericire, nicĭ acestŭ dar n'ar putea fi gata pentru ḑiua botezului și e probabilŭ, că de aceea se va renunța la elŭ.

Escadra englesă în Italia.

Din Tarent se telegrafiéză:

Escadra englesă, sub comanda admiralului *Seymour*, a sositŭ aicĭ la 12 óre din ḑi. Corabia admiralului englesŭ a datŭ mai întâiu o salvă de tunurĭ, la care din orașŭ și din forturĭ s'au datŭ respunsurĭ. După aceea admiralulŭ Seymour și contra-admiralulŭ italianŭ Toury au schimbatŭ salve de salutŭ. Trecerea escadrei prin canalŭ în Marc Piccolo, unde trebuia să arunce ancora, oferia o privelisce mărețŭ. In frunte era panțera „Italia“ sub comanda contra-admiralului *Corsi*; după aceea au urmatŭ corăbiile „Sanspareille“, „Ril“, „Haske, „Inflexible“, „Redreaught“ și „Eggar“. Pe cheiurile canalului era postatŭ unŭ batalionŭ alŭ regimentului 43 de infanteriă și societățile lucrătorilorŭ, carĭ toțĭ aclamau năile trecĕtóre. Corpulŭ musicei, la trecerea „Italiei“, a cântatŭ imnulŭ italianŭ, ér la trecerea unei năi englese imnulŭ englesŭ și celŭ italianŭ. O mulțime mare de strĕinĭ venițĭ de prin provincii și poporațiunea orașului a salutatŭ escadra cu aplause și făcêndŭ semne cu batistele. Primirea a fostŭ de totŭ căldurósă, cordială și serióasă. Orașulŭ este împodobitŭ cu steagurĭ. La 1 óră admiralii Toury și Corsi, însoțițĭ de șefii statului majorŭ, și-au făcutŭ visita la admiralulŭ englesŭ Seymour, care asemenea a avutŭ unŭ caracerŭ cordialŭ.

Din Sătmarŭ, Octomvre 1893.

On. Redacțiune! La începutul lunei trecute ațĭ publicat o corespondență din comitatulŭ Sătmarului, în care se spunea, că d-lŭ *Dănilă Napoianŭ*, fostulŭ parochŭ alŭ Turțului, în urma intrigelorŭ jidano-maghiare, a fostŭ silitŭ să-și părăsésca parochia sa și să se strămute în parochia Botizŭ din comitatulŭ Sătmarului. Totŭ acolo s'a arătatŭ, că tribunalulŭ r. din Sătmarŭ, înaintea căruia ilŭ denunțaseră intriganții jidano-maghiarĭ cu câte și mai câte minciunĭ infame, până chiar și cu falsificare de contracte,— constatândŭ nevinovăția celui acusatŭ, a fostŭ silitŭ în fine să-lŭ achite cu desĕvîrșire.

In urma acésta, părintele Napoianu a intentatŭ procesŭ pentru calumniă în contra intrigranțilorŭ. Unulŭ dintre aceste procese s'a pertractatŭ la 21 Septemvre n. c. înaintea tribunalului din Sătmarŭ. Acusatŭ era Jidanulŭ din Turțŭ Kis Mihály Mozes, care-lŭ denunțase pe preotulŭ Napoianu, ca pe unŭ falsificatorŭ de documente.

Credețĭ dóră, că părintele Napoianu a învinsŭ? — Dómne feresce! Nu esistă adĭ în Ungaria paragrafŭ de lege, care să-lŭ scutéscă pe Românŭ în contra calumniei streinilorŭ din sĕmênția Arpad-Levi. Acelașĭ tribunalŭ dela Sătmarŭ, care cu câteva săptĕmânĭ înainte a constatatŭ, că tóte denunțările făcute în contra părintelui Napoianu sontŭ nisce simple scornirurĭ infame vine acum și respinge acusa pentru calumniă a părintelui Napoianu, ér pe Jidanulŭ Kis Mihály Mozes, care pe-unŭ onorabilŭ preotŭ românescŭ își permisese a-lŭ presenta ca pe unŭ falsificatorŭ de documente publice, îlŭ achită și-lŭ declară de nevinovatŭ.

Ce însemnéză acésta? — Insemnéză, că streinului îi este permisŭ a-și bate jocŭ de Românŭ cum îi place. căcĭ pentru Românŭ legea nu dă ocrotire.

Insu-și procurorulŭ ungurŭ pare, că s'ar fi revoltatŭ de acéstă procedură a tribunalului, căcĭ a insinuatŭ recursŭ în contra achitărei Jidanului. Fițĭ însă sigurĭ, că și acésta e numai o formalitate. Fațŭ cu elementele favorite din țéră, pentru Românŭ nu esistă dreptate.

Incă ceva: Privitorŭ la observarea On. Redacțiunĭ, făcută în nr. 187 alŭ „Gaz. Trans.“, că adecă ce s'a întêmplatŭ cu școla română din Turțŭ după depărtarea preotului Napoianu, și că în ce stare se află acum învĕțămêntulŭ românŭ din acea comună, — voiu însemna pe scurtŭ, că pe câtŭ sciu eu, lucrurile în Turțŭ astădĭ suntŭ cu totulŭ schimbate în privința acésta. In locŭlŭ d-lui D. Napoianu, care de 28 de anĭ servesce cu credință și demnitate în viia Domnului, a fostŭ numitŭ preotŭ în Turțŭ unŭ tînĕrŭ preotŭ neoordinatŭ, ginerile protopopului tractualŭ. Acesta, în locŭ de-a continua lupta susținută cu atâta demnitate de antecesorele sĕu, a datŭ mâna cu adversarii culturei nóstre naționale și astfelŭ acum lucrurile mergŭ „bine“. Déca părintele Nopoianu n'a vrutŭ să-și pună piciorulŭ în școla ungurésca de statŭ, ci copiiĭ românĭ, câțĭ rĕtăciseră la acea școlă, erau silițĭ să mérgă pentru catechisare la școlele române confesionale, — apoi nu totŭ ast-feliu face noulŭ preotŭ Iuliu Dragoșŭ, căcĭ dênsulŭ s'a dusŭ îndatai mare și se ducŭ și alții pe urma lui, căcĭ acea cale e largă și bătută, — și conduce nu la 30, ci la 80 de arginți....

n. r. f. n.

Dare de sémă și mulțumită publică.

Timișóra, 10 Octomvre 1893.

La concertulŭ arangiatŭ de damele române din Timișóra în 8 (20) Septemvre a. c. au încursŭ oferte dela următórele dómne și domnĭ:

Il. Sa d-lŭ episcopŭ Ioanŭ Mețianŭ 5 fl. Il. Sa d-lŭ Dr. Iosifŭ Gallŭ 10 fl. Zeno Moosonyi, C. Radulescu câte 5 fl. Ioanŭ Maximilianŭ, Petru Anca câte 3 fl. Voicu Hamsea, Petru Ionașĭ, Toma Galetariu, Stef. Melcescŭ, Carolina Popa, Ioanŭ Teodoroviciu câte 2 fl. Aurelŭ Popoviciu, Maria Popoviciu, Lazarŭ Simu, N. Putilianŭ, Crista Gaitia, Paia Magdinŭ, George Magdinŭ, Ioanŭ Bandu, câte 1 fl. 50 cr. Victorŭ Russu, George Trăilă, Ioanŭ Istinŭ, Petru Albu, N. Adamescu, Teodorŭ Bolra, Sidonia Maniu, Const. Giuchiciu, Elena Ivcoviciu, Nicolau Fireșanŭ (Seraievo), Ioanŭ Mihailoviciu, Nic. Groza, B. U. câte 1 fl. Ioța Petroviciu, Ecaterina Popoviciu câte 50 cr.

Suprasolvirĭ: Emanuilŭ Ungurianŭ 9 fl. Dr. Traianŭ Puticiu 5 fl. Cristina Maniu, Paulŭ Rădulescu câte 4 fl. Emericŭ Andreescu, George Bălanŭ, George Cornea, Ilie Olariu câte 3 fl. 50 cr. Dr. Buibașŭ 3 fl. Paulŭ Rotariu, George Lazarŭ câte 2 fl. 50 cr. Sidooia Regep 2 fl. N. Unipanŭ, Al. Munteanŭ, Nic. Magda, Valerŭ Popŭ, Dr. George Dobrinŭ, Coriolanŭ Bredicean, Leontina Găiția, Ioanŭ Ursulescu, Toma Olariu câte 1 fl. 50 cr. Pascu Milu, Dr. Cornelŭ Nicóra, Dr. Petru Cegle, N. Iorgovanŭ, Iuliana Novotny câte 1 fl. I. Radneanțu, Ana Adamŭ, Valerŭ Ghilezanŭ, Const. Clecanŭ, Pavelŭ Trăilescu, Mateiu Milencoviciu, George Ardeleanŭ, George Păunŭ, Nic. Gherdanŭ, Maria Vasiloviciu, Olga Crăciunŭ, Cleopatra Crăciunŭ, Ioanŭ Petroviciu, Paulŭ Pisica, Romulŭ Gomboșŭ, Maria Toaderŭ, Stef. Utvineanțu, Iuliana Merza, Pavelŭ Olariu, G. Ioanoviciu câte 50 cr. Nic. Zacharia 30 cr.

Venitulŭ brutto face la olaltă 450 fl. 30 cr., din carĭ rubtrăgêndu-se spesele 139 fl. 26 cr. resultă *311 fl. 04 cr. venitŭ curatŭ*, care sumă s'a depus, ŭin favorulŭ copiilorŭ sĕracĭ dela școlile gr. or. române din Timișóra-Fabricŭ, la institutulŭ de creditŭ și economii „Timișana din locŭ.

Primésca generoșii spriginitorĭ ai scopului filantropicŭ cele mai calduróse mulțumirĭ, rugândŭ acéstă bunăvoință a publicului nostru românŭ și pentru viitorŭ.

Obolulŭ adusŭ spre alinarea neajunsurilorŭ celorŭ lipsițĭ redee-lŭ ceriulŭ însutitŭ acestorŭ marinimoșĭ.

Pentru comitetulŭ arangiatorŭ:

Măriora Puticiu m. p.
presidentă.

Drd. Aurelŭ Cosma m. p.
secretarŭ.

Scirĭ telegrafice.

Viena, 18 Octomvre. Archiducele Franciscŭ Ferdinand s'a reîntorsŭ adĭ din călĕtoria sa.

Se asigură, că ministrulŭ polonŭ Zalewsky și-a datŭ dimisiunea din causă, că partida polonă din cameră a decisŭ a face oposițiune reformei electorale.

Literatură.

Au apărutŭ·

Carte de cetire pentru clasa I și II gimnasială și reală, seminare pedagogice și scóle superióre de fete, de *Ioanŭ Popea*, profesorŭ la gimnasiulŭ românŭ din Brașovŭ. *Ediațiunea III, din nou prelucratŭ.* Formatŭ mare 8-a de 254 pag. Prețulŭ 2 coróne și 70 banĭ. Ediția acésta diferă multŭ de celelalte două ediațiunĭ de mai 'nainte; multe din bucățile cuprinse în edițiile de mai 'nainte suntŭ lăsate afară și înlocuite cu altele mai potrivite. Cu totulŭ noua ediațiune conține 109 bucățĭ de cetire din cele mai alese și bine întocmite. La locŭlŭ întâiu vin Povestĭ, apoi: Miturĭ, tradițiunĭ, legende; Parabole; Narațiunĭ și Descripțiunĭ; Descrierĭ de popóre; Descrierĭ de țĕrĭ; Descrierĭ din regnulŭ animalelorŭ etc.

*

„Istoria universală“ pentru usulŭ scólelorŭ secundare, de Vasile *Goldișŭ*, profesorŭ. Volumulŭ II, Evulŭ mediu. Are 70 de ilustrațiunĭ. Editura librăriei N. I. Ciurcu, ér Tipografia A. Mureșianu, Brașovŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ: coróne: 2.50 fl., 1.25

*

Carte de rugăciunĭ în folosulŭ tinerimei, de: Unŭ prietenŭ alŭ copiilorŭ. Ediția a 2-a. Legătură tare, cu mai multe ilustrațiunĭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ 12 cr.

*

Culegere de cântărĭ bisericescĭ, cuprindêndŭ: doxologia, respunsurile dela s. liturgiă, troparele și condacele învierei și ale sĕrbătorilorŭ, și irmósele prasnicelorŭ împĕrătescĭ, după octoichŭ și dumnedees cile liturgii. In folosulŭ tinerimei, de: Unŭ prietenŭ alŭ copiilorŭ. Ediția II. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ 12 cr.

*

„Antologia Română“, de Miron *Pompiliu* pentru școlele secundare de ambe sexele. Prețulŭ 2 lei 50 banĭ, séu 1 fl. 25 cr.

„Marele dicționarŭ latinŭ-românŭ“ completŭ, lucratŭ după cei mai bunĭ lexicografĭ, de Ioanŭ *Nădejde*, profesorŭ în Iașĭ. Prețulŭ unui exemplarŭ 10 lei, séu 5 fl. De vêndare la tóte librăriile din România.

☞ Cu numĕrulŭ de fața se sistéză espedarea fóiei celorŭ ce nu și-a re'noitŭ abonamentulŭ.

Administrațiunea.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

SBB Cluj / Central University Library Cluj

Cursul pieței Brașov.

Din 19 Octomvre 1893.

Bancnote rom.	Cump.	10.—	Vênd.	10.02
Argintŭ român.	„	10.—	„	10.02
Napoleon-d'orĭ	„	10.01	„	—.—
Galbenĭ	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ	„	131.—	„	—.—
Mărcĭ germane	„	62.—	„	—.—
Lire turcescĭ	„	—.—	„	—.—
Scris. fonc. „Albina„ 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%		101.50	„	102.50

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Octomvre 1893.

Renta ung. de aurŭ 4%	116.—
Renta de coróne ung. 4%	93.55
Împr. căil. fer. ung. în aur 4½%	126.50
„ „ „ „ argint 4½%	100.35
Oblig. „ „ „ de ost. I. emis.	122.—
Bonurĭ rurale ungare	94 35
„ „ croate-slavone	98.75
Împrum. ung. cu premii	150.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin.	142 50
Renta de hârtie austr.	96.90
„ „ argint „	96.60
„ „ aurŭ „	119.60
Losurĭ din 1860	145.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	992.—
„ „ „ ung. de credit.	410.25
„ „ „ austr. de credit.	334 90
Napoleondorĭ	10.05½
Mărcĭ imp. germ.	62.20
London (lire sterlinge)	126.35
Rente de coróne austr.	96 15

Se caută 2 invățăceĭ

în prăvăliile cu marfă de modă și mixtă a subscrisului. Cei carĭ vorŭ fi absolvatŭ pe lângă școla normală și o clasă gimnasială, orĭ reală vorŭ fi preferițĭ.

253 3 - 3

B. Popovicĭ
Hațegŭ.

A m. kir. posta és távirda igazgatóság, Kolozsvártt.

Szám **7122**—1893.

Felhivás a közönséghez.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter Ur Ö Nagyméltóságának magas rendelete folytán folyó év október 25-étől kezdve Brassó város egész területén a postai csomagok és pénzes levelek és pedig a sulyra, terjedelmre és értékre való tekintet nélkül a czimzett lakásán, illetve üzlethelyiségében fognak kézbesittetni és a posta-utalványok és utánvételek összegei ugyancsak a czimzett lakásán fizettetnek ki.

Nem kézbesittetnek házhoz, hanem továbbra is a posta-hivatalban adatnak, illetve fizettetnek ki:

1) a „poste restante" küldemények és „utalványok",

2) a polgári és katonai hatóságok és hivataloknak szólók,

3) a közöshadsereg, honvédség és a csendörség legénységéhez czimzett küldemények és utalványok,

4) azon magánosok küldeményei és utalványai, a kik nem kivánják a házhoz kézbesitést és a posta-hivatalt irásban értesitik, hogy koosi-postai küldeményeiket és utalványösszegeiket a posta-hivatal helyiségeiben óhajtják átvenni (raktárosak) végül

5) a sérült vagy megosonkult tartalommal érkezett s általában minden oly küldemény, mely bármi okból (pld. dohány tartalom miatt) csak hivatalos közbenjárás mellett kézbesithető s melyekről csak értesitvény vitetik a czimzett lakására.

A háznál való cézbesitésért (utalványok kifizetéséért) a következő kézbesitési-díjak szedetnek:

a) csomagért tekintet nélkül sulyra, értékre, vagy utánvételre **darabonként 5 kr,**

b) pénzes levélért **darabonként 3 kr,**

c) utalványért **darabonként 2 kr,** illetve, ha ugyanazon czimzettnek **egyszerre 5-nél több utalvány** fizettetik ki, **darabonként 1 kr.,** de ez esetben consignatiokkért **legalább 10 kr.** Express küldeményekért utánvételes levelekért és expres utalványokért a kézbesitési-díjak **nem szedetnek.**

Czimzettek a kézbesitési-díjak a küldeményt netán terhelö portónak és utánvételi összeggel egygyütt a kézbesités alkalmával a küldemény átvétele elött tartoznak lefizetni.

Azon magánosok, kik a házhoz kézbesitést nem kivánják, csomagjaik, pénzes leveleik és utalványaik kezeléséért és készletben tartásáért havonta **3 frt. raktárdíjat** tartoznak fizetni. A raktáros feleknek küldeményeik átvételére a posta-hivatalnál a hivatali főnök által meghatározandó időpontban naponta két órai időtartam áll rendelkezésükre.

A raktárosok, ha küldeményeiket **3 nap alatt nem vitelik el,** azok ezen idő eltelével a rendes kézbesitési-díjak szedése mellett házhoz kézbesittetnek. A kézbesités rendszerint magának a czimzettnek (törvényes képviselöjének), illetve meghatalmazottjának kezéhez történik.

Kivételesen azonban, ha czimzett a sz-mélyes átvételt a postahivatalhoz intézett irásbeli értesitéssel magának fenn nem tartotta, 20 frt értéket meg nem haladó csomagok, pénzes levelek és utalvány összegek családja valamely felnött tagjának, szállodákban pedig a meghatalmazott portásnak, söt 20 frt értéket meg nem haladó csomagok, ha aranyat, ezüstöt, ékszert, vagy egyéb drágaságot nem tartalmaznak czimzett háznépe bármely felnött tagjának is (cseléd, házmester) kellö aláirásra kiadatnak s ezzel helyesen kézbesittettnek tekintetnek.

Kolozsvárt, 1893 október hó 16 án.

Baróthi,
m. kir. posta- és táv. igazgató.

260,1—1

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din **1 Oct. 1893.**

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată
Viena	10.00	8.05		2.15
Budapesta	8.25	—.—	5.50	9.15
Szolnok	11.38	—.—	9.27	11.19
P. Ladány	2.12	5.53	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.08	1.50	2.12
	4.—	7.15	2.24	2.19
Mező-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.24
Bratca	5.45		4.07	
Bucia	6.07	8.51	4.27	
Ciucia	6.34	9.07	4.53	4.17
Huedin	7.18	9.37	5.32	4.50
Stana	7.35		5.48	
Aghiriș	7.54		6.08	
Gârbău	8.05		6.24	
Nădășel	8.17		6.39	5.42
Cluș	8.32	10.37	6.59	5.55
	8.49	11.10	8.40	6.11
Apahida	9.06	11.32	9.08	6.27
Ghiriș	10.12	12.50	10.50	7.27
Cucerdea	10.52	1.35	11.45	7.52
Uióra	10.59	1.43	11.54	
Vințul de sus	11.07	1.52	12.04	
Aiudŭ	11.31	2.18	12.34	8.17
Teiușŭ	11.48	2.40	1.—	(8.38
	12.25		1.40	(8.33
Crăciunelŭ	12.50		2.17	
Blașiu	01.04		2.35	9.09
Micăsasa	1.35		3.14	
Copșa mică	1.50		3.34	(9.42
	2.13		3.49	(9.44
Mediașŭ	2.32		4.11	9.59
Elisabetopole	3.04		4.48	10.22
Sighișóra	3.46		5.47	10.58
Hașfaléu	4.02		6.13	11.13
Homorodŭ	5.26		7.50	12.26
Augustinŭ	6.08		8.30	12.58
Apața	6.40		9.03	1.15
Feldióra	7.16		9.38	1.34
Brașovŭ	8.—	Tren de pers.	10.25	(2.09
		11.—	Tr. ac. 5.15	(2.19
Timișŭ		12.26	5.57	3.01
Predealŭ		1.11	6.29	3.31
Bucurescĭ		8.45	12.20	9.15

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón. Tr. ac.
Bucurescĭ	7.45		8.50	4.45
Predealŭ	12.17		5.16	9.12
Timișŭ	1.42		5.57	9.41
Brașovŭ	2.18	5.10	7.01	10.17
	2.45			7.43
Feldióra	3.16	5.58		8.23
Apața	3.37	6.35		8.57
Augustinŭ	3.53	7.01		9.22
Homorodŭ	4.27	7.45		10.02
Hașfaléu	5.32	9.13		11.17
Sighișóra	5.53	9.42		11.39
Elisabetopole	6.20	10.21		12.16
Mediașŭ	6.41	10.55		12.47
Copșa mică	6 54	11.14		1.03
	6.56	11.29		1.18
Micăsasa		11.48		1.39
Blașiu	7.30	12.24		2.13
Crăciunelŭ	—	12.39		2.27
Teiușŭ	7.59	1.10		2.49
	8.06	1.45	12.54	3.42
Aiudŭ	8.23	2.11	1.23	4.02
Vințul de sus		2.40	1.51	4.23
Uióra		2.48	2.00	4.29
Cucerdea	8.53	3.06	2.08	4.47
Ghirișŭ	9.23	3.53	3.—	5.21
Apahida		5.18	4.23	6.29
Cluș	10.45	5.45	4.48	6.47
	11.01	6.14	5.25	7.30
Nădășelŭ		6.35	5.43	7.50
Ghîrbău		6.53		8.05
Aghirișŭ		7.08	6.07	8.19
Stana		7.34		8.43
B. Huiedin	12.17	7.53	6.39	9.02
Ciucia		8.31	7.08	9.41
Bucia		8.51		9.56
Bratca		9.10		10.13
Rév	1.26	9.30	7.47	10.32
Mező-Telegd	1.52	10.07	8.13	11.07
Oradea mare	2.18	10.44	8.38	11.41
	2.25	11.04	8.43	11.59
P. Ladány	3.46	1.21	10.05	2.24
Szolnok	5.23	3.49	11.46	4.47
Budapesta	8.30	8.30	1.50	10.25
Viena	1.55	1.55	7.20	6.20

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Viena	10.00	8.05	2.15
Budapesta	8.10	1.55	10.00
Szolnok	11.04	4.02	1.37
Aradŭ	3.50	6.57	6.10
	4.30	T. d. per. 2.25	6.35
Glogovațŭ	4.42	2.43	6.46
Gyorok	5.03	3.20	7.08
Paulișŭ	5.14	3.40	7.19
Radna Lipova	5.32	4.00	7.37
Conop	5.56		8.00
Bêrzova	6.12		8.15
Soborșinŭ	7.01		8.56
Zamŭ	7.29		9.24
Gurasada	7.55		9.50
Ilia	8.11		10.06
Branicĭca	8.29		10.24
Deva	8.55		10.50
Simeria (Piski)	9.59		11.16
Orăștia	10.25		11.43
Șibotŭ	10.44		12.06
Vințu de josŭ	11.08		12.30
Alba-Iulia	11.29	7.00	12.51
Teiușŭ	11.56	7.36	1.20

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Teiușŭ	3.04		1.35
Alba-Iulia	3.40		2.14
Vințu de josŭ	3.58		2.32
Șibotŭ	4.20		2.56
Orăștia	4.42		3.18
Simeria (Piski)	5.52		3 59
Deva	6.08		4.16
Branicĭca	6.33		4.42
Ilia	6.58		5.08
Gurasada	7.09		5.19
Zamŭ	7.39		5.49
Soborșinŭ	8.16		6.26
Bêrzova	9.08		7.07
Conopŭ	9.27		7.24
Radna Lipova	9.58	5.37	7.56
Paulișŭ	10.12	5.55	8.08
Gyorok	10.25	6.15	8.20
Glogovațŭ	10.48	6.47	8.44
Aradŭ	11.10	7.00	8.55
	11.25	8.20	9.45
Szolnok	4.20	11.22	3.00
Budapesta	7.25	1.20	3.30
Viena	6.20	7.20	3.—

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	2.24	11.34	7.10
Șeica-mare	2.51	12.01	7.43
Loamneș	3.27	12.37	8.27
Ocna	3.53	1.03	8.59
Sibiiu	4.16	1.26	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.44	4.49	10.17
Ocna	8.09	5.09	10 43
Loamneș	8.33	5.32	11.09
Șeica-mare	9.05	5.59	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.36	8.15	2.35
Ludoș	3 26	8.56	3.26
Oșorheiu	5.07	10.27	5.07
	5.50	10.42	5.56
Regh.-săs.	7.25	12.15	7.25

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.	3 50	8.00	3.22
Oșorheiu	5.18	9.35	5.05
	5.30	12.25	5.54
Ludoș	7.—	1.56	7.41
Cucerdea	7.40	2.37	8.25

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	9.50	4.20	11.35
Cerna	10.08	4.43	11.54
Hunedóra	10.32	5.18	12.20

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.50	2.30	8.00
Cerna	5.14	2.54	8.29
Simeria	5.30	3.10	8.49

Brasov—Zêrneștĭ

Brașov	8.35	9.10	2.58
Zêrneștĭ	10.28	10.30	4.39

Zêrnestĭ—Brașov

Zêrnescĭ	5.—	7.20	12.20
Brașov	6.29	8.31	1.44

Brașov—Ch.-Oșorheiu

Brașovŭ	8.50	3.10
Uzonŭ	9.57	4.23
S.-Georgiu	10.32	5.08
C.-Oșorheiu	12.54	7.26

Ch.-Oșorheiu—Brașov.

Ch.Oșorheiu	5.00	2.33
S.-Georgiu	7.02	5.17
Uzonŭ	7.23	5.49
Brașovŭ	8.18	6.56

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	11.28	4.10
Strein	6.35	12.04	4.49
Hațegŭ	7.21	12.48	5.39
Pui	8.06	1.35	6.37
Crivadia	8.47	2.23	7.28
Banița	9.21	3.08	8.16
Petroșenĭ	9.45	3.40	8.48

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	5.56	11.25	6.16
Banița	6.45	12.06	6.51
Crivadia	7.29	12.44	7.21
Pui	8.13	1.24	7.53
Hațegŭ	9.02	2.03	8.25
Streiu	9.56	2.46	9.01
Simeria	10.32	3.26	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.25	11.30	5.58
Vinga	7.32	12.47	6.46
Timișóra	8.42	2.04	7.39

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	8.—	1.11	8.15
Vinga	9.02	2.41	9.46
Aradŭ	9.44	3.45	10.55

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.33	10.17	4.00	11.00
Turda	7.53	10.37	4.20	11.20

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	8.52	3.10	10.10
Ghirișŭ	5.10	9.12	3.30	10.30

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	4.20	11.08
Odorheiu	7.07	1.50

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	7.57	3.02
Sighișóra	10.32	5.32

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Mureșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelecŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budatelecŭ	4.15
Mureșŭ-Ludoșŭ	7.21

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.42
Zelău	10.30

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	2.25
Careii-marĭ	7.05

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.